

מרכז המידע למודיעיין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

יולי 2011 – מרדאד 1390
לשבוע שבין 21/7/11 – 28/7/11
עורך: רז צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ תגובות חריפות להתנקשות בחייו של מדען איראני נוסף.
- ✓ פלגנות במחנה השמרני עם התגברות ההערכות לבחירות למג'לס.
- ✓ מבקרי הממשלה: הממשלה מסתירה מהציבור ומהמג'לס נתונים בנוגע למצב הכלכלה.
- ✓ חשש מפני התפרצות גל שלישי של מחלת האיידס באיראן.
- ✓ תמונות השבוע: ביקור המנהיג העליון במתקני הצי האיראני לחופי המפרץ הפרסי.

עיקרי דברים:

תגובות חריפות להתנקשות בחייו של מדען איראני נוסף

בכירים ואמצעי תקשורת באיראן הגיבו השבוע בזעם להתנקשות בחייו של מדען איראני נוסף בסוף השבוע שעבר.

יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, האשים את ישראל וארצות-הברית בהתנקשות ואמר, כי פעולה זו מהווה דוגמה נוספת לעוינות מצד ארצות-הברית כלפי איראן. מושל טהראן, מרתזא תמדון, האשים אף הוא את ארצות-הברית וישראל באחריות להתנקשות בחיי רזא'י-נז'אד והגדיר את ההתנקשות כ"פרויקט אמריקאי-ישראלי".

מפקד הבסיג', מחמד-רזא נקדי, הכריז, כי הדרך היחידה להתמודד עם גל ההתנקשויות במדענים ולהשיב את הביטחון לאיראן היא מחיקת "המשטר הציוני" מעל דפי ההיסטוריה.

גם העיתונות האיראנית הגיבה בחריפות להתנקשות השלישית בחייו של מדען איראני. היומון תהראן אמרוז טען, כי ההתנקשות מעידה על שינוי בטקטיקה בה נוקטים אויביה של איראן בהתמודדות עם התקדמותה המדעית. שינוי זה נובע מהבנתם, כי לפעולה צבאית נגד מתקני הגרעין לא תהיה כל השפעה. היומון הזהיר מפני תגובה איראנית בנקמה על גל ההתנקשויות והדגיש, כי איראן תמשיך להתקדם למימוש יעדיה המדעיים.

היומון ח'ראסאן גרס, אף הוא, כי המערב פועל בדרכים שונות על מנת לפגוע בתוכנית הגרעין בשל הכרתו בכך, שמתקפה צבאית כנגד איראן אינה אפשרית, ולנוכח כישלון הסנקציות הכלכליות. ההתנקשויות בחייהם של מדענים איראנים מוכיחות, לטענת היומון, את חשיבות השגתה של טכנולוגיה גרעינית על-ידי איראן ואת הצורך בהמשך נחישות מצידה להמשיך בפעילותה הגרעינית.

האתר אינדה תהה, כיצד הצליח "המוסד" הישראלי לחדור לאיראן והשווה בין ניסיון ההתנקשות הכושל בחיי קונסול ישראל באיסטנבול, שיוחס על-ידי התקשורת הישראלית לאיראן, לבין ההתנקשות המוצלחת, שביצע לכאורה "המוסד" בלב טהראן. האתר המליץ לנקוט בשורה של פעולות על מנת לסכל את המשך פעילות "המוסד": לחזק את מיניסטריון המודיעין, שנפגע בעקבות ניסיון הנשיא אחמדינז'אד להעביר את שר המודיעין מתפקידו לפני מספר חודשים; לנצל את החודשים הקרובים הדרושים ל"מוסד" לצורך התארגנות מחדשת לקראת מבצעים נוספים על מנת לשבש את פעילותו; להעביר את היעדים הפוטנציאליים עבור "המוסד" לדירות מאובטחות בכיסוי ולהגביר את האבטחה עליהם; ולהכניס שינויים בפעילות הסיכול של המודיעין האיראני על מנת לשפר את יכולתו להתמודד עם חדירת "המוסד".

פלגנות במחנה השמרני עם התגברות ההערכות לבחירות למג'לס

במחנה השמרני גוברת ההערכות לקראת הבחירות למג'לס הצפויות בראשית מרץ 2012. בתוך כך עלו עד כה בתווה המאמצים להגיע להסכמה בין כלל הגופים הפוליטיים המזוהים עם מחנה זה בנוגע להרכב רשימת המועמדים לבחירות באמצעות "ועדה מסדרת" המונה 15 חברים מכלל הגופים השמרנים.

בשבוע החולף דווח באיראן על הקמתן של שתי חזיתות פוליטיות חדשות המייצגות זרמים שונים במחנה השמרני. חזית אחת מזוהה עם האגף הרדיקלי במחנה השמרני והיא מורכבת מפעילים פוליטיים הנחשבים למקורבי הנשיא אחמדינז'אד. החזית השנייה מורכבת מ-11 קבוצות שמרניות שונות והיא מזוהה בעיקר עם מחסן רזאאי,

מזכיר "המועצה לקביעת האינטרס של המשטר" ומפקד משמרות המהפכה לשעבר, שהתמודד מול הנשיא אחמדינז'אד בבחירות האחרונות לנשיאות בשנת 2009.

ההכרזה על הקמת שתי החזיתות השמרניות הגבירה את החשש בקרב בכירים שמרנים מפני פיצול המחנה לקראת הבחירות, שעלול לחזק הן את פעילי "הזרם הסוטה" [הזרם הפוליטי השמרני המזוהה עם ראש לשכתו של אחמדינז'אד, רחים משאאי] והן את פעילי הזרם הרפורמיסטי, שטרם החליטו האם להתמודד בבחירות הקרובות. יו"ר מועצת המומחים, איתאללה מחמד-רזא מהדוי-כני, מתח השבוע ביקורת חריפה על הפלגנות בקרב השמרנים וטען, כי חילוקי הדעות מנוגדים לאינטרסים של המהפכה ומסייעים לאויביה של איראן.

בתוך כך מינה השבוע המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, את ראש הרשות השופטת לשעבר, איתאללה מחמוד האשמי-שאהרודי, לעמוד בראש "המועצה העליונה לפתרון חילוקי דעות ולהסדרת היחסים בין שלוש הרשויות". ברקע להקמת המועצה – החרפת חילוקי הדעות בין הממשלה לבין המג'לס והרשות השופטת בשנה האחרונה.

מבקרי הממשלה: הממשלה מסתירה מהציבור ומהמג'לס נתונים בנוגע למצב הכלכלה

יו"ר המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי, האשים השבוע את הנשיא אחמדינז'אד בהסתרת מידע ובמסירת מידע מסולף בנוגע למצבה הכלכלי של איראן. הוא טען, כי הנשיא הנחה את הבנק המרכזי, שלא לפרסם מידע בנוגע לשיעורי האינפלציה והצמיחה הכלכלית, אינו מוסר למג'לס דיווח עתי בנוגע לתפקודה הפיננסי של הממשלה ומסתיר מידע בנוגע להחלטות הועדה האחראית לגיבוש דרכי התמודדות עם הסנקציות הכלכליות.

גם חבר ועדת הכלכלה של המג'לס, מחמד-רזא ח'באז, האשים את הממשלה בהצגת נתונים כלכליים מסולפים בפני המג'לס. בראיון לאתר פרארו טען ח'באז, כי הממשלה מסתירה מהציבור נתונים, שעלולים להציג את תפקודה הכלכלי באור שלילי, ומפרסמת נתונים מופרזים בנוגע להישגיה.

היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד התייחס אף הוא להסתרת מידע כלכלי על-ידי הממשלה וגרס, כי מדיניות זו פוגעת ביכולת להתמודד בהצלחה עם האתגרים הכלכליים הניצבים בפני איראן ומאלצת את המומחים הכלכליים, המשקיעים הפוטנציאליים והאזרחים לעשות שימוש בנתונים בלתי-רשמיים המתפרסמים באיראן ובעולם. בשנים האחרונות השימו מבקרי הממשלה בהזדמנויות שונות את הממשלה, כי היא מפרסמת נתונים מסולפים בנוגע למצב הכלכלי, ובכלל זה בנוגע לשיעורי האבטלה, האינפלציה והצמיחה הכלכלית.

חשש מפני התפרצות גל שלישי של מחלת האיידס באיראן

ראש מחלקת האיידס במשרד הבריאות, ד"ר עבאס צדאקת, הזהיר השבוע מפני התפרצות גל שלישי של מחלת האיידס באיראן, בעיקר בקרב נשים וצעירים.

צדאקת ציין, כי ניכרת עליה במספר הנדבקים במחלה באמצעות יחסי-מין בלתי-מוגנים וכן בשיעור ההידבקות בקרב נשים. הוא עדכן, כי התוכנית האסטרטגית השלישית למאבק באיידס צפויה להיות מאושרת בקרוב על-ידי "המועצה העליונה לבריאות ולביטחון תזונתי". תוכנית זו שמה דגש על התמודדות עם העברת המחלה באמצעות יחסי-מין בלתי-מוגנים לנוכח שינוי במאפייני העברת המחלה באיראן בשנים האחרונות.

מספר חולי האיידס באיראן עומד על-פי נתונים רשמיים של משרד הבריאות האיראני (נכון למאי 2010) על 21 אלף איש. מספר החולים על-פי הערכות ארגונים בינלאומיים נע בין 60 ל-100 אלף איש.

הגל הראשון של התפרצות המחלה באיראן התרחש בשנת 1986 כאשר מספר חולים קיבלו עירווי-דם מזוהם שיובא לאיראן. הגל השני התרחש בשנת 1995 והשפיע בעיקר על מכורים לסמים. בשנים האחרונות גברה מודעותם של השלטונות להיאבק במחלה וכן הכרתם, שהתנהגות מינית מסוכנת מהווה גורם סיכון משמעותי להידבקות במחלה גם באיראן. ההסברה בנושא לוקה, עם זאת, עדיין בחסר. נשיא אגודת האיידס באיראן קרא לאחרונה להרחיב את החינוך המיני העוסק במחלה בבתי הספר ובאוניברסיטאות.

תגובות חריפות להתנקשות בחייו של מדען איראני נוסף

בכירים ואמצעי תקשורת באיראן הגיבו השבוע בזעם להתנקשות בחייו של מדען איראני נוסף בסוף השבוע שעבר.

בשעות הראשונות לאחר ההתנקשות בחיי המדען פרסמו כלי התקשורת האיראנים דיווחים סותרים בנוגע לזהותו. בתחילה דווח, כי ההרוג הוא דריוש רזאאי (Daryush Reza'i), מדען גרעין ופרופסור לפיזיקה באוניברסיטת ארדביל (Ardabil) בצפון-מערב איראן. שעות ספורות לאחר מכן דיווחו כמה סוכנויות ידיעות, כי ההרוג הוא דריוש רזאאי-נ'אד (Daryush Reza'inejad), דוקטורנט להנדסת אלקטרוניקה מאוניברסיטת ח'אג'ה נציר אל-דין תוסי (Khajeh Nasiredin Tousi) בטהראן שאין לו כל קשר לתוכנית הגרעין.

המדען האיראני דקות ספורות לאחר ההתנקשות בחייו,
מתוך: www.nasimonline.ir

בכירים איראנים הגיבו בחריפות להתנקשות בחיי המדען. יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, האשים את ישראל וארצות-הברית בהתנקשות ואמר, כי פעולה זו מהווה דוגמא נוספת לעוינות מצד ארצות-הברית כלפי איראן (איסנ"א, 24 יולי).

מושל טהראן, מרתזא תמדן (Morteza Tamadon), האשים אף הוא את ארצות-הברית וישראל באחריות להתנקשות בחיי רזאי-נז'אד והגדיר את ההתנקשות כ"פרויקט אמריקאי-ישראלי". בטקס הלווית המדען אמר תמדן, כי ההתנקשויות בחיי מדענים איראנים נועדו לפגוע בעם האיראני ולהרחיק אותו מדרכו להתקדמות טכנולוגית, אך הן מובילות לתוצאות הפוכות (מהר, 24 יולי).

מפקד הבסיג', מחמד-רזא נקדי (Mohammad Reza Naqdi), טען, כי ארצות-הברית וישראל הן שעומדות מאחורי ההתנקשות והכריז, כי הדרך היחידה להתמודד עם ההתנקשויות בחיי המדענים האיראנים ולהשיב את הביטחון לאיראן היא מחיקת "המשטר הציוני" מעל דפי ההיסטוריה (איסנ"א, 25 יולי).

טקס הלווייתו של דרוש רזאי-נז'אד

גם העיתונות האיראנית הגיבה בחריפות להתנקשות השלישית בשנתיים האחרונות בחייו של מדען איראני. היומון תהראן אמרוז (Tehran Emrouz) טען, כי ההתנקשות מעידה על שינוי בטקטיקה בה נוקטים אויביה של איראן בהתמודדות עם התקדמותה המדעית. אויבי איראן הבינו, כי לפעולה צבאית נגד מתקניה הגרעיניים של איראן לא תהיה כל השפעה על נחישותה

ועל רצונה של איראן להשיג התקדמות מדעית וכי לתגובה האיראנית לפעולה כזו תהיינה תוצאות הרסניות. הם גם מבינים היטב, שפעולה צבאית תצליח, לכל היותר, לעכב את תוכנית הגרעין של איראן במספר שבועות, כשם שמתקפות עיראק כנגד מתקני הנפט האיראנים במהלך מלחמת איראן-עיראק לא פגעו בתעשיית הנפט באופן משמעותי. הבנה זו היא שהביאה להחלטת אויבי איראן להתנקש בחייהם של המדענים האיראנים. הכשרתם של מדענים דורשת שנים רבות ומשאבים רבים והאויב מבקש לפגוע ביכולתה הטכנולוגית של איראן באמצעות התנקשות בחייהם.

ההגנה על חייהם של המומחים והמדענים הפכה, לטענת היומון, למשימה מרכזית. על אויבי איראן לדעת, שהעמים המוסלמים באזור, ובראשם העם האיראני, ינקמו על הפשעים וההתנקשויות הללו. עדיין מוקדם לקבוע, מה תהיה תגובתה של איראן, אך תגובה כזו תבוא ללא כל ספק ובכל מקרה איראן תמשיך להתקדם לעבר מימוש יעדיה המדעיים (תהראן אמרו, 24 יולי).

היומון ארמאן (Arman) טען, אף הוא, כי איראן אינה יכולה לשקוט לנוכח המשך ההתנקשויות בחיי מדעניה. במאמר פרי עטו של חבר המג'לס דריוש קנברי (Daryush Qanbari) תחת הכותרת: "היכן הבעיה?" נמתחה ביקורת על אוזלת ידם של מגנוני הביטחון האיראנים בהתמודדות עם גל ההתנקשויות של מדענים ועם האלימות הגואה בחברה. אסור לשקוט לנוכח אירועים אלה, טען חבר המג'לס, ויש לראות כיצד הם מתרחשים באמצע היום לעיני כל (ארמאן, 24 יולי).

היומון השמרני ח'ראסאן (Khorasan) הצביע על קשר בין ההתנקשויות בחייהם של מדענים איראנים לבין ההתקדמות בתוכנית הגרעין של איראן והמשא ומתן הגרעיני בינה לבין המערב. היומון גרס, כי בשל העובדה, שמתקפה צבאית מצד ארצות-הברית ובעלות בריתה על מתקני הגרעין האיראנים אינה אפשרית, ולנוכח כישלון הסנקציות הכלכליות נגד איראן, פועל המערב בדרכים אחרות על מנת לפגוע בתוכנית הגרעין. המערב רואה בחיסולם הפיזי של מומחים ומדענים הקשורים לתוכנית הגרעין אזהרה עבור איראן, אך פעולות אלה מוכיחות למעשה את חשיבותה המיוחדת של השגת הטכנולוגיה הגרעינית על-ידי איראן. העובדה, שאויבי איראן מוכנים לבצע פעולות אלה כדי למנוע ממנה להשיג את יכולותיה, רק מדגישה את הצורך בהמשך הנחישות מצד איראן להמשיך בפעילותה הגרעינית (ח'ראסאן, 24 יולי).

האתר אינדה (Ayandeh) התייחס לכישלון ההתמודדות האיראנית עם חדירת המוסד הישראלי לאיראן. האתר השווה בין ניסיון ההתנקשות הכושל בחיי קונסול ישראל באיסטנבול, שיוחס על-ידי התקשורת הישראלית לאיראן, לבין הפעילות המוצלחת, שביצע לכאורה המוסד בלב טהראן. האתר המליץ לנקוט בשורה של פעולות על מנת לסכל את המשך פעילות המוסד: לחזק את מיניסטריון המודיעין, שנפגע בעקבות ניסיון הנשיא אחמדינ'אד להעביר את שר המודיעין מתפקידו לפני מספר חודשים; לנצל את החודשים הקרובים הדרושים ל"מוסד" לצורך התארגנות מחדשת לקראת מבצעים נוספים על מנת לשבש את פעילותו; להעביר את היעדים

הפוטנציאלים עבור המוסד לדירות מאובטחות בכיסוי ולהגביר את האבטחה עליהם; ולהכניס שינויים בפעילות הסיכול של המודיעין האיראני על מנת לשפר את יכולתו להתמודד עם חדירת המוסד, ובכלל זה: להתקין מצלמות פיקוח בערים, להכריז על פרס כספי למי שיוביל למעצר טרוריסטים, להגביר את הפיקוח על תנועות חשודות במדינות דרכן עלולים פעילי המוסד להגיע לאיראן, כגון: תורכיה, אזרביג'אן, תאילנד ואיחוד האמירויות ולהגיש תלונה נגד ישראל במוסדות הבינלאומיים, ובהם: האינטרפול ובית הדין הבינלאומי בהאג (אינדה ניו, 25 יולי).

פלגנות במחנה השמרני עם התגברות ההערכות לבחירות למג'לס

במחנה השמרני גוברת ההערכות לקראת הבחירות למג'לס הצפויות בראשית מרץ 2012. בתוך כך עלו עד כה בתוהו המאמצים להגיע להסכמה בין כלל הגופים הפוליטיים המזוהים עם מחנה זה בנוגע להרכב רשימת המועמדים לבחירות באמצעות "ועדה מסדרת" הכוללת 15 חברים המייצגים את הגופים השמרניים השונים.

בשבוע החולף דיווחו אמצעי התקשורת באיראן על הקמתן של שתי חזיתות פוליטיות חדשות המייצגות זרמים שונים בתוך המחנה השמרני: חזית היציבות (ג'בה-י פאידארי, Jebhe-ye Paydari) וחזית הנחישות (ג'בה-י איסתאדגי, Jebhe-ye Istadegi).

חזית היציבות מזוהה עם האגף הרדיקלי במחנה השמרני והיא מורכבת מפעילים פוליטיים הנחשבים למקורבי הנשיא אחמדינז'אד, ובהם: מספר שרים, ששירתו בעבר בממשלתו; מספר חברי מג'לס מכהנים המזוהים עימו; פעילים פוליטיים החברים במפקדת עמאר, מרכז חשיבה המזוהה עם האגף הרדיקלי במחנה השמרני; ובכירים שמרנים נוספים. אתר האופוזיציה הרפורמיסטית, ג'רס (Jaras), דיווח, כי מייסדי החזית, ובראשם שר הרווחה לשעבר, צאדק מחצולי (Sadeq Mahsouli), נפגשו לאחרונה עם שני אנשי הדת השמרנים הבכירים: איתאללה מחמד-תקי מצבאח-יזדי (Ayatollah Mohammad Taqi Mesbah Yazdi) ואיתאללה מחמד יזדי (Ayatollah Mohammad Yazdi) (ג'רס, 20 יולי).

חזית הנחישות מורכבת מ-11 קבוצות שמרניות שונות והיא מזוהה עם מחסן רזא'י (Mohsen Reza'i), מזכיר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר ומפקד משמרות המהפכה לשעבר, שהתמודד מול הנשיא אחמדינז'אד בבחירות האחרונות לנשיאות בשנת 2009. בחזית חברים פעילים פוליטיים זוטרים יחסית, רובם בני הדור השני והשלישי של המהפכה האסלאמית, ובהם עלי רזא'י (Ali Reza'i), בנו של מחסן רזא'י.

ההכרזה על הקמת שתי החזיתות באה ימים ספורים לאחר שבכירים במחנה השמרני הצהירו, כי בכונת השמרנים להגיע להסכמה בנוגע לרשימת המועמדים מטעמם לבחירות. בשבוע שעבר טען שר הפנים לשעבר וראש ארגון פיקוח הכללי ברשות השופטת, מצטפא פור-מחמדי (Mostafa Pour-Mohammadi), כי בכונת השמרנים לרוץ ברשימה אחת בבחירות (פארס, 21 יולי). גם חבר "מפלגת הקואליציה האסלאמית", חמיד רזא תרקי (Hamid Reza Tarraqi), טען, כי אין כל חילוקי דעות או יריבויות בקרב השמרנים (איסנ"א, 19 יולי).

ההכרזה על הקמת שתי החזיתות השמרניות הגבירה את החשש בקרב בכירים שמרנים מפני פיצול המחנה לקראת הבחירות, שעלול לחזק הן את פעילי הזרם הסוטה [כינוי לזרם הפוליטי המזוהה עם ראש לשכתו של אחמדינז'אד, רחים משא'ין] והן את פעילי הזרם הרפורמיסטי, שטרם החליטו האם להתמודד בבחירות הקרובות. האתר פרארו (Fararu) המזוהה עם מבקרי הנשיא אחמדינז'אד במחנה השמרני העריך השבוע, כי הקמת שתי החזיתות מצביעה על כך, שמערכת הבחירות נכנסה לשלב חדש. האתר הצביע על שתיקת הממשלה ופעילי "הזרם הסוטה" לנוכח ההתפתחויות הפוליטיות האחרונות וגרס, כי שתיקה זו מצביעה על שביעות רצונם מחילוקי הדעות במחנה השמרני-מסורתי, שעשויים לסייע להצלחת מועמדי "הזרם הסוטה" (פרארו, 23 יולי).

יו"ר מועצת המומחים, איתאללה מחמד-רזא מהדוי-כני (Ayatollah Mohammad Reza Mahdavi Kani), מתח השבוע ביקורת חריפה על הפלגנות בקרב השמרנים. בכנס של אנשי דת באוניברסיטת האמאם צאדק בטהראן הזהיר איש הדת הבכיר מפני חילוקי הדעות במחנה השמרני ואמר, כי אלה מנוגדים לאינטרסים של המהפכה ומנוצלים על-ידי אויבי איראן על מנת לתקוף אותה תרבותית, כלכלית ופוליטית (מהר, 21 יולי).

בעקבות דברי יו"ר "מועצת המומחים" טענו גורמים המזוהים עם הזרם השמרני-הפרגמאטי ועם מחסן רזא'אי, כי מקורבי הנשיא הם שאחראים לפילוג במחנה. חבר "חזית הנחישות", חסין כנעאני-מקדם (Hossein Kanani-Moqaddam), טען, כי הקמת החזית נועדה דווקא להשיג אחדות וקונצנזוס בקרב השמרנים. הוא ציין, עם זאת, כי לא ניתן להגיע לאחדות באמצעות ועדת 15 החברים, שהוקמה על מנת לגבש רשימת מועמדים מוסכמת לקראת הבחירות. הוא קרא להקמת מועצה בהשתתפות בכירים פוליטיים בעלי השפעה, ובהם: יו"ר מועצת המומחים, מחמד-רזא מהדוי-כני; מזכיר "המועצה לקביעת האינטרס של המשטר", מחסן רזא'אי; יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני; ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf) ואחרים על מנת להגיע להסכמה בנוגע ליעדי המחנה השמרני ומטרותיו המשותפות בטרם תגובש רשימת מועמדים מוסכמת לקראת הבחירות (פרארו, 24 יולי).

לנוכח חילוקי הדעות במחנה השמרני קרא השבוע היומון השמרני רסאלת (Resalat) לפעילי המחנה להתעלות מעל הפלגנות הסיעתית. במאמר מערכת פרי-עטו של אמיר מחביאן (Amir Mohebian), הנחשב לאחד מהוגי הדעות הבולטים במחנה השמרני, נכתב, כי הזרם השמרני אינו רק זרם פוליטי, שנועד להבטיח את האינטרסים הפוליטיים של פעיליו ומנהיגיו, כי אם חלק חשוב במשטר האיראני ואסור לו, לפיכך, להקריב את האינטרסים העיקריים של המשטר לטובת אינטרסים מפלגתיים. בתנאים השוררים באיראן ובאזור מוטלת על הזרם השמרני החובה להשקיע את עיקר מרצו בקידום פרויקטים כלכליים משמעותיים, לשתף פעולה ולשמור על אחדות לאומית. עיסוק בזוטות מרחיק, לטענת מחביאן, את הדרך מעיסוק בסוגיות הגדולות והחשובות הניצבות על סדר היום (רסאלת, 23 יולי).

בתוך כך מינה השבוע המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, את ראש הרשות השופטת לשעבר, איתאללה מחמוד האשמי-שאהרודי (Mahmoud Hashemi-Shahrudi), לעמוד בראש "המועצה העליונה לפתרון חילוקי דעות ולהסדרת היחסים בין שלוש הרשויות" (המבצעת, המחוקקת והשופטת). ברקע להקמת המועצה – החרפת חילוקי הדעות בין הממשלה לבין המג'לס והרשות השופטת בשנה האחרונה.

בעקבות מינוי שאהרודי לראש המועצה לפתרון חילוקי דעות בין שלוש הרשויות: "ילדים, המורה הערבי [התייחסות למוצאו הערבי של שאהרודי] הגיע!!" (מתוך: רוח אונליין, 26 יולי).

מבקרי הממשלה: הממשלה מסתירה מהציבור ומהמג'לס נתונים בנוגע למצב הכלכלה

יו"ר המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי (Ahmad Tavakoli), האשים השבוע את הנשיא אחמדינז'אד בהסתרת מידע ובמסירת מידע מסולף בנוגע למצבה הכלכלי של איראן. הוא ציין, כי הנשיא מונע פרסום נתונים כלכליים מדויקים וכי יש בכך כדי להטעות את הציבור ואת מקבלי ההחלטות.

תוכלי טען, כי הנשיא הנחה את הבנק המרכזי, שלא לפרסם מידע בנוגע לשיעור האינפלציה. כתוצאה מכך מתפרסמים בחודשים האחרונים נתוני האינפלציה רק מטעם המרכז הלאומי לסטטיסטיקה אף על-פי שהבנק המרכזי ממשיך לאסוף נתונים בעניין זה. כמו כן נמנע הבנק בשנים האחרונות מפרסום נתונים בנוגע לשיעור הצמיחה הכלכלית. תוכלי הוסיף, כי בהעדר נתונים רשמיים מצד הבנק המרכזי מוסר הנשיא מידע מסולף בנוגע למצב הכלכלה הלאומית.

עוד האשים תוכלי את אחמדינז'אד, כי הוא אינו מוסר למג'לס כנדרש על-פי חוק דיווח עתי בנוגע לתפקודה הכספי של הממשלה. הממשלה מנסה, לדבריו, להסתיר בכך מן הציבור את העובדה, שהיא הנחתה את הבנק המרכזי להדפיס כסף על מנת לאפשר לה לעמוד בהעברת הקצבאות במסגרת יישום הרפורמה במדיניות הסובסידיות. בנוסף מסתירה הממשלה, לטענת תוכלי, מידע בנוגע להחלטות הועדה האחראית לגיבוש דרכי התמודדות עם הסנקציות המוטלות על איראן, אף על-פי שמידע זה חיוני לאזרחים ולחברות הכלכליות (אלף, 24 יולי).

חבר ועדת הכלכלה של המג'לס, מחמד-רזא ח'באז (Mohammad-Reza Khabbaz), האשים אף הוא את הממשלה בהצגת נתונים כלכליים שגויים בפני המג'לס. בראיון לאתר פרארו טען ח'באז, כי הממשלה מסתירה מהציבור נתונים, שעלולים להציג את תפקודה הכלכלי באור שלילי, ומפרסמת נתונים מופרזים בנוגע להישגיה. מדיניות זו גורמת, לדבריו, לפרסום נתונים סותרים על-ידי הבנק המרכזי והמרכז לסטטיסטיקה בנוגע לאינפלציה, לאבטלה ולקו העוני. ח'באז ציין, כי הממשלה מקווה להסתיר את המציאות הכלכלית מעיני הציבור (פרארו, 25 יולי).

גם היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד (Donya-ye Eqtesad, עולם הכלכלה) התייחס השבוע להסתרת מידע כלכלי על-ידי הממשלה. בשני מאמרי מערכת, שפרסם היומון, נטען, כי ללא נתונים רשמיים בנוגע למצב הכלכלי לא ניתן לממש את התוכניות הכלכליות ולהשיג את היעדים החברתיים. התמודדות עם האתגרים הכלכליים הניצבים בפני איראן וגיוס המשאבים הדרושים מחייבים, לדברי העיתון, נתונים וניתוחים כלכליים מבוססים. לא ניתן להשיט את "ספינת הכלכלה" האיראנית לעבר חוף מבטחים במים הסוערים של האזור והעולם ללא מצפן. עוד גרס היומון, כי אי-פרסום נתונים רשמיים על-ידי הבנק המרכזי מאלץ את המומחים הכלכליים, המשקיעים הפוטנציאליים והאזרחים לעשות שימוש בנתונים בלתי-רשמיים המתפרסמים הן באיראן והן מצד ארגונים כלכליים בעולם. העדר נתונים מקשה על אלה המעוניינים להשקיע באיראן ותורם בכך להחרפת המיתון הכלכלי (דניא-י אקתצאד, 25, 26 יולי). בשנים האחרונות האשימו מבקרי הממשלה בהזדמנויות שונות את הממשלה, כי היא מפרסמת נתונים מסולפים בנוגע למצב הכלכלי, ובכלל זה בנוגע לשיעורי האבטלה, האינפלציה והצמיחה הכלכלית.

חשש מפני התפרצות גל שלישי של מחלת האיידס באיראן

ראש מחלקת האיידס במשרד הבריאות, ד"ר עבאס צדאקת (Abbas Sedaqat), הזהיר השבוע מפני התפרצות גל שלישי של מחלת האיידס באיראן, בעיקר בקרב נשים וצעירים.

צדאקת ציין, כי ניכרת עליה במספר הנדבקים במחלה באמצעות יחסי-מין בלתי-מוגנים וכן בשיעור ההידבקות בקרב נשים. הוא עדכן, כי התוכנית האסטרטגית השלישית למאבק באיידס צפויה להיות מאושרת בקרוב על-ידי המועצה העליונה לבריאות ולביטחון תזונתי. תוכנית זו שמה דגש על התמודדות עם העברת המחלה באמצעות יחסי-מין בלתי-מוגנים ושימוש בלתי ראוי בחומרים פסיכוטרופיים לנוכח שינוי במאפייני העברת המחלה באיראן בשנים האחרונות. במקביל עוסקת התוכנית בהמשך ההתמודדות עם העברת המחלה באמצעות שימוש בסמים, בעיקר בקרב אסירים, לאור הצלחות בהתמודדות עם התופעה במסגרת התוכנית השניה למאבק באיידס.

צדאקת ציין לטובה את הגברת שיתוף הפעולה בין משרד הבריאות לרשות השידור הממלכתית במאבק באיידס והביע תקווה, שגם משרד החינוך ישתלב באופן רציני בתוכנית למאבק במחלה (אפתאב, 24 יולי).

ד"ר עבאס צדאקת בביקור במרכז הייעוץ למחלות התנהגותיות בדרום טהראן (מתוך: אתר האינטרנט של האוניברסיטה למדעי הרפואה בטהראן)

על-פי נתונים רשמיים של משרד הבריאות עמד מספר חולי האיידס באיראן נכון למאי 2010 על 21 אלף איש: 92.6 אחוזים מהם גברים ו-7.4 אחוזים נשים. מספר חולי האיידס על-פי הערכות ארגונים בינלאומיים גבוה באופן משמעותי ונע בין 60 ל-100 אלף איש. מנתוני משרד הבריאות עולה, כי קרוב ל-70 אחוזים מהחולים במחלה נדבקו בה כתוצאה משימוש במזרקים נגועים, כ-9 אחוזים נדבקו בה כתוצאה מיחסי-מין לא-מוגנים, 1.2 אחוזים נדבקו במחלה כתוצאה מעירוי-דם נגוע, 0.6 אחוזים נדבקו במחלה כתוצאה מהעברת נגיף ה-HIV מאם לתינוק ובקרוב ל-20 אחוזים מהמקרים לא אובחן גורם ההידבקות.

נתוני משרד הבריאות מחזקים הערכות של מומחי בריאות איראנים, לפיהן חל שינוי באופן ההידבקות במחלה באיראן בשנים האחרונות ובשונה מבעבר רוב מקרי האיידס החדשים המתגלים כיום קשורים לקיום יחסי-מין לא-מוגנים ולא לשימוש במזרקים נגועים על-ידי מכורים לסמים או לעירוי-דם נגוע.

הגל הראשון של התפרצות המחלה באיראן התרחש בשנת 1986 כאשר מספר חולים קיבלו עירוויי-דם מזוהם שיובא לאיראן. הגל השני התרחש בשנת 1995 והשפיע בעיקר על מכורים לסמים. מודעותם של השלטונות לצורך להיאבק במחלה וכן הכרתם, שהתנהגות מינית מסוכנת מהווה גורם משמעותי להידבקות במחלה גם באיראן, גברו משמעותית בשנים האחרונות.

באיראן פועלים כיום כמה עשרות מרכזים לייעוץ בנושא הרגלי מין בטוח, אך בהעדר הסברה מספקת חלק גדול מהציבור אינו מודע לקיומם. לאחרונה קרא נשיא אגודת האיידס באיראן, ד"ר חמיד רזא שאערי (Hamid Reza Sha'eri), להרחיב את החינוך בנושא בבתי הספר ובאוניברסיטאות על מנת לבלום את התפשטות המחלה באמצעות יחסי-מין. הוא טען, כי כל עוד צעירים איראנים אינם יכולים לחפש את המילה איידס באינטרנט, כיוון שמילה זו מסוננת על-ידי השלטונות, לא ניתן לצפות מהם להשיג מידע מדויק בנוגע למחלה (סוכנות הידיעות HRA, 21 יוני).

תמונות השבוע: ביקור המנהיג העליון במתקני הצי האיראני לחופי המפרץ הפרסי

